

ชื่อเรื่อง : “การศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน”

STUDY OF ARTS, CULTURAL AND FOLK WISDOM
FOR SUSTAINABLE ECOTOURISM. THAILAND.

ผู้วิจัย : พยุงศิลป์ เปศรี

ทรงพล อุษิตกุล

ธวัชชัย ช่างเกวียน

เพ็ญประภา เพชระบูรณิน

ที่ทำงาน : สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

แหล่งเงินทุน : เงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณสนับสนุนการวิจัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีงบประมาณ 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้น ประชากรในการวิจัย คือ ประชากรในองค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

จากการเก็บข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวม การประชุมแสดงความคิดเห็น การประชุมวิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ความเป็นไปได้ของชุมชน การประชุมอบรมชาวบ้านในชุมชน และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) ประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ในการวิจัย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น จำนวน 100 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบ Quota Sampling และ Judgment Sampling คำนึงถึงหลักการเหตุผล และสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการกำหนดสัดส่วน และตามความมุ่งหมาย (Purposive Sampling)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิง 54 คน เพศชาย 46 คน มีอายุระหว่าง 41-50 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีสถานะภาพสมรส การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนมากประกอบอาชีพทำนา เป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนหนองจาน ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลด้านศิลปะ ด้านจิตรกรรมพื้นบ้าน ด้าน

ประติมากรรมพื้นบ้าน ด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน สิ่งทอพื้นบ้าน เล่านิทานพื้นบ้าน ปรีศนาพื้นบ้าน เครื่องแต่งกายพื้นบ้าน และกวีนิพนธ์พื้นบ้าน ตามลำดับ ข้อมูลด้านวัฒนธรรมได้ให้ความคิดเห็นเรื่อง เล่านิทานพื้นบ้าน ฃญาพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน การพ่อนรำพื้นบ้าน หมอลำพื้นบ้าน หัตถกรรมพื้นบ้าน (เครื่องจักรสาน) สิ่งทอพื้นบ้าน ผ้าฝ้าย ผ้าขาวม้า ฯลฯ และเครื่องแต่งกายพื้นบ้าน ตามลำดับ ข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความคิดเห็น ด้านสาขาการเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน สาขาศิลปกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทศนศิลป์ คีตศิลป์ ศิลปะมวยไทย เป็นต้น สาขาการจัดการ องค์กร สาขาภาษาและวรรณกรรม สาขาศาสนาและประเพณี และสาขาการแพทย์แผนไทย ตามลำดับ

2. ผลการส่งเสริม พัฒนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเที่ยวท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่ชาวบ้านโดย ได้จัดให้มีการจัดประชุมชาวบ้านเพื่อให้ ชาวบ้านได้แสดงความคิดเห็น ลงมติแสดงความต้องการว่ามีความสนใจต้องการที่จะศึกษาและรับการ อบรมให้ความรู้ด้านใดบ้าง จากนั้นจึงแบ่งขอบเขตข้อมูลออกในแต่ละด้าน ตามที่ชาวบ้านมีความ ต้องการ และทำการอบรมให้ความรู้พร้อมๆกับการฝึกทักษะและปลูกจิตสำนึกให้รู้จักหวงแหน ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสืบไป ในการฝึกอบรมในโครงการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ในการกำหนด ยุทธศาสตร์ ด้านการจัดการความรู้ชาวบ้านได้แบ่งกลุ่มอาชีพออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่มผลิตเครื่องจักรสาน
- 2) กลุ่มการทำอาหาร
- 3) กลุ่ม Home Stay
- 4) กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 5) กลุ่มพัฒนาของที่ระลึก

3. ผลการทำให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น จากแบบสอบถาม จากการระดมสมอง จากการฝึกอบรมให้ความรู้ และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็น ทางการในด้านการศึกษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาทำให้เกิดจิตสำนึกให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ในด้านศิลปะท้องถิ่นชุมชนมีมากที่สุดในด้านจิตรกรรม พื้นบ้าน ประติมากรรมพื้นบ้านและด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน อีกทั้งในด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ก็มีมากทั้ง

เรื่องเล่าพื้นบ้าน ฃญา พื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน การพ่อนรำพื้นบ้าน หมอลำพื้นบ้าน หัตถกรรมพื้นบ้าน (เครื่องจักรสาน) สิ่งทอพื้นบ้าน ผ้าฝ้าย ผ้าขาวม้า ฯลฯ และในส่วนของภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นองค์การ บริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่มก็มีมากถึงมากที่สุดทั้งในส่วนองสาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม และหัตถกรรม สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน สาขาศิลปกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทศนศิลป์ คีตศิลป์ ศิลปะมวยไทย สาขาการ จัดการองค์กร สาขาภาษาและวรรณกรรม สาขาศาสนาและประเพณี เป็นต้น

Title: STUDY OF ARTS, CULTURAL AND FOLK WISDOM FOR SUSTAINABLE ECOTOURISM.THAILAND.

Researchers: Mr. Phayungsil Pasri
Mr. Songpol Oopachitakul
Mr. Thawathai Changkwain
Ms. Penprapha Phetcharaburanin

Office: Department of Visual Communication Design. Revolutionary group
Khon Kaen University

Funding Source: Research Allocation, Khon Kaen University Research Budget, Fiscal
Year of 2009

Abstract

This research aims to study local arts, culture and wisdom as to promote a sustainable eco-tourism by analyzing those influential factors of eco-tourism development. This research employs a Field Survey methodology by questionnaire The sample are population in Na Nong tum district, Amphoe Chum Phae, Khon Kaen.

Along with the collection of secondary data in the open discussion, the analysis of the potential strengths, weaknesses, opportunities, obstacles to the possibility of sustaining this community to eco-tourism development, the workshops for people in the community, and in-depth interviews in relation to tourism with people in Na Nong tum district, amphoe Chum Phae, Khon Kaen.

Those samples are number of 100 people live in Na Nong tum subdistrict Administration Organization, Amphoe Chum Phae ,Khon Kaen by quato sampling, judgement sampling and determining the proportion with purposive sampling.

The results shows that;

1. The result of the study of local art, culture and wisdom

The sample consisted of 54 females and 46 males, age range between 41-50 years old, the majority is in a marital status, educational background are under a bachelor's degree. Most of them are farmers who live in Nong Jan community. They have provided the information relate on the arts in folk painting, folk sculpture, handicraft, local textile, folk story-telling, folk riddle, folk costumes, and folk poetry respectively. The information relate on the cultural issues are folk story-telling, folk poetry (Pha-Ya), folk music, folk dance, folk singing, handicraft (as wickerwork) cotton, loin cloth,folk costumes and traditional textiles

respectively. The information relate on local wisdom are agriculture, industry, handicrafts, natural resources and environment management, funding and community business, fine art, painting, sculpture, literature, visual arts, music and the arts of boxing, organizational management, Language and Literature, religion and tradition and Thai traditional medicine, respectively.

2. The result of promoting and developing the local arts and culture to a sustainable source for eco-tourism

The training and knowledge development for people in the community has been provided by organizing the open meeting for discussion, voting for what they feel would be best beneficial for their own community. Then, the data is divided into a particular field according to their needs and interests. Those trainings and workshops had been stressed the important in skills and consciousness of local cultural treasure, the trainings were divided into 5 groups.

- 1) The making of wickerwork
- 2) The kitchen and food
- 3) The home stay
- 4) The local arts, culture and wisdom
- 5) The souvenirs development

3. The result of raising the consciousness of preserving a local arts, culture and wisdom.

From the survey, the brainstorming processes, trainings and workshops, and the informal interviews as to promote the raising of consciousness in preserving local arts and culture for sustainable eco-tourism. In fine arts, the raising of consciousness appears much in folk painting, folk sculpture and folk handicraft. In the awareness of local culture appears much in folk story-telling, folk poetry, folk music, folk dance, folk singing, folk handicraft, a woven cotton, folk loin cloth, etc. The consciousness of local wisdom appears firmly in the subdistrict administrative organization of Na Nong Tum especially in agricultural sector, industry and handicrafts, natural resources and environment management, local funding and business, fine arts such as painting, sculpture, literature, visual arts, music, boxing arts, Language and Literature, religion and tradition.